

JEDAN RIJEDAK JUBILEJ

U novembru 1962. godine navršilo se je 30 godina od kako je započeo sa radom u slatkovodnom ribarstvu naš poznati stručnjak, drug Mihajlo Ristić, poznat u ribarskim krugovima pod nadimkom »Mika-Riba«.

Kako se ovdje radi o jednom zaista rijetkom jubileju, jer u našem slatkovodnom ribarstvu imade vrlo malo ljudi, koji su tako dugo radili na njegovom unapređenju sa punom predanošću i energijom — s jedne strane, a s druge strane, kako se ovdje radi o jednom od osnivača našega lista, smatramo potrebnim, da se ovaj jubilej obilježi sa nekoliko toplih riječi i iskrenih čestitaka.

Druga Miku poznaju danas svi, koji na bilo koji način rade ili surađuju u našem slatkovodnom ribarstvu, ali ih ima malo, kojima je poznat njegov životni put i rad u proteklih 30 godina. Neka o tome govori njegova bogata biografija!

Rođen je 22. maja 1909. godine u Beogradu, na obali Save, u brodogradilištu na Čukarici. Potiče iz brogarsko-lađarske porodice.

Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Beogradu, gdje maturira juna 1927. god. na beogradskoj realci. Juna 1927. godine odlazi na studije brodogradnje i tehnike u Njemačku (Visoka tehnička škola Berlin, Šarlotenburg), gdje ostaje dvije godine. Uslijed finansijskih nemogućnosti da nastavi studije u inostranstvu vraća se u zemlju i od novembra 1929. godine nastavlja studije na Tehničkom fakultetu u Beogradu, gdje 1931. godine apsolvira. Zbog sukoba sa profesorom Zajončkovskim ispisuje se sa Tehničkog fakulteta i odmah upisuje na Poljoprivredno-šumarski fakultet u Zemunu koji apsolvira 1934. godine, sa svim položenim ispitima biološke grupe predmeta, ali ne diplomira.

Još po povratku iz Njemačke, 1930. godine, počinje da se bavi prvo amaterskim ribolovom, da bi se ovome pozivu, kao jedinome izvoru svojih prihoda, potpuno posvetio od novembra 1932. godine, i to potpuno profesionalno. U profesionalni ribolov uvodi ga praktično dr. Mihajlo Petrović — »Alas«, profesor Univerziteta i akademik, pionir ribarstva Srbije, a akademik prof. dr. Siniša Stanković uvodi ga u ribarstvo teoretski, u prvo vreme kao prijatelj, a kasnije i kao profesor ribarstva na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zemunu.

U obavljanju profesionalnog ribolova imao je jaku, spremnu i najbolje opremljenu ekipu profesionalnih ribara iz Beograda, Zemuna i Pančeva, koja je zajedno sa njime lovila ribu po čitavome toku Save i Dunava. U ovom mukotrpnom poslu postao je majstor riječnog ribolova. 1933. godine kupuje u Makiškom ritu dva manja ribnjaka, »Viliam« od oko 10 ha površine i počinje da se, pored ribolova, bavi i gajenjem riba. Osnivanjem ribarskog poduzeća »Jugoriba« u Beogradu, koje je imalo široku ribarsku privrednu djelatnost, postaje tehnički i stručni savjetnik tog poduzeća.

1934. godine sa svojim drugovima, profesionalnim ribarima iz Beograda, osniva u Srbiji prvu ribarsku zadrugu - »Beogradsku ribarsku zadrugu« - i postaje njen osnivač i podpredsjednik. Radi nekoliko godina na razvijanju ri-

barskog zadrugarstva u bivšoj Jugoslaviji i 1936. godine postaje podpredsjednik Saveza ribarskih zadruga Jugoslavije.

Po osnivanju odsjeka za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede, 1936. godine, pozvan je od strane dr. Mužinića i dr. Prohaske da stupi na rad u odsjek za ribarstvo, kao stručni saradnik-referent.

U zajednici sa dr. S. Stankovićem i dr. Mužinićem radi na izradi prvoga Zakona o slatkovodnom ribarstvu bivše Jugoslavije, organizuje privredni ribolov, naročito zadružni, zaštitu ribarstva, unapređenje, te radi samostalno na organizaciji prvoga katastra ribolovnih voda Jugoslavije. Kao upravnik i rukovodioc organizuje veliku izložbu ribarstva 1938. godine u Beogradu, u sklopu prve međunarodne ribarske konferencije podunavskih zemalja, a 1939. godine i drugu veliku izložbu u Nišu. Veoma je aktivan na izradi projekata novih ribnjaka u Srbiji (Tumane, Žiča, Veliko blato), kao i realizaciji izgradnje pastvskih mrijestilišta u Krupi i Vidrovanu. Učestvuje aktivno pri prvoj pojavi zarazne vodene bolesti šarana kod nas, a naročito 1938. godine u suzbijanju ove opake bolesti.

Za svoj rad na razvijanju ribarstva u okvirima bivše Jugoslavije biran je za člana i sekretara Vrhovnog savjetodavnog odbora za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede.

Kao prvi pomoćnik i najbliži saradnik dr. Mužinića, šefa ribarstva bivše Jugoslavije, radi na organizaciji i formiranju Centralnog zavoda za ribarstvo, kao naučne ustanove i neprekidno prikuplja mlade kadrove, predlaže ih za stipendije i specijalizacije, i na taj način uzdiže prve stručne kadrove, koji se i danas nalaze na rukovodećim mjestima u ribarstvu.

U zajednici sa profesorom S. Stankovićem, dr. Mužinićem, profesorom Plančićem i Z. Talerom 1938. godine osniva ribarsku književnu zadrugu, koja izdaje prvi stručni časopis »Ribarstvo«. Aktivni je saradnik lista od njegovog prvog broja, pa do danas. U tom periodu štampa veći broj stručnih radova i članaka, a 1937. godine Ministarstvo poljoprivrede štampa mu knjigu »Uputstva za praktično ribarstvo«.

U ovom periodu, do početka rata, radi na praćenju migracije riba, prvi postavlja osnove ribarstva u akumulacionim jezerima (1938. - Grošnica) i sa prof. dr. Stankovićem, Mužinićem i dr. D. Stefanovićem vrši prve oglede na vještačkom mrijestu kečige na Dunavu. Proučava prirodna plodišta riba na velikim rijekama, zaštićuje ih i sve do aprila 1941. godine rukovodi zaštitnom i kontrolnom službom, kao i službom unapređenja ribarstva u biv. Jugoslaviji.

Za vrijeme kapitulacije bivše Jugoslavije bio je kao rezervni oficir zarobljen od Njemaca i sve do kraja rata ostaje u njemačkim zarobljeničkim logorima.

Po povratku u zemlju, augusta 1945. godine, postavljen je za upravnika nacionalizovanih velikih ribnjaka »Ečka«, obnavlja ih, rekonstruiše, sprema kadrove i postavlja savremenu pro-

izvodnju. Za obnovu ribnjaka Ečka i visoku proizvodnju nagrađen je i pohvaljen od Saveznog ministarstva poljoprivrede. Juna 1947. godine postavljen je za Glavnog direktora Glavne direkcije za ribarstvo NRS. U tom periodu osniva sva i sada postojeća ribarska gazdinstva u NRS, izrađuje sa saradnicima prvi petogodišnji plan ribarstva, stipendira veliki broj studenata biologije, agronomije, veterine, kemije i sprema nove stručne ribarske kadrove. 1946. godine osniva Nižu majstorsku ribarsku školu (za ribarske majstore) u Belom blatu, a 1948. Srednju ribarsku školu u Zrenjaninu, za ribarske tehničare. U tom periodu projektuje sa ing. Todorićem, ing. Mitrovićem i ing. Belosavićem veliki broj ribnjaka, a izgrađuje u režiji Glavne direkcije za ribarstvo ribnjak »Bačku« u Kolutu i potpuno rekonstruiše i obnavlja ribnjak »Živaču« u Srem. Boljevcima. Na poziv Vlade NR B i H radi konkretno na obnovi ribnjaka »Barđača« i »Saničani«.

Veliku pažnju posvećuje stvaranju stručne literature iz oblasti ribarstva na našem jeziku, osniva u okviru svoje direkcije posebni odbor za edicije iz ribarstva i u tom periodu prevedeni su najbolji radovi i djela iz ribarstva sa njemačkog i ruskog jezika (Šeperklaus, Isajev, Dorohov, itd.). Idejni je i praktički tvorac većine izložba ribarstva u našoj zemlji, a posebno izložbe ribarstva FNRJ-e u Diseldorfu, u okviru svjetske ribarske izložbe. Ova naša izložba dobiva prvu nagradu, a Ristić visoku nagradu i medalju.

Kao organizator, znalac i stručnjak u ribarstvu postavljan je u periodu od 1948. do danas na odgovorna rukovodeća mjesta u ribarstvu. Tako postaje načelnik uprave za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede (1949.), glavni inženjer ribarstva Generalne direkcije poljoprivrednih dobara (1950.), direktor stanice za ribarstvo NRS (1952.), direktor zavoda za ribarstvo NRS gdje ostaje sve do 1956. godine, kada daje otkaz i odlazi za direktora Kombinata »Ribarstvo« — Rijeka Crnojevića, a sada je već četiri godine tehnički direktor poduzeća »Šaran« Novi Sad.

Osnivač je i prvi dugogodišnji rukovodilac naučno-istraživačke službe i službe unapređenja ribarstva u NRS, stručnjak, koji je prvi u FNRJ postavio temelje ribarskoj industriji u slatkovodnom ribarstvu (osim u Apatinu) i dao nove tehnološke postupke u preradi i konzerviranju ribe u ribarskoj industriji na Skadarskom i Doranskom jezeru. Učesnik je i delegat FNRJ na mnogim značajnim međunarodnim sastancima po pitanju ribarstva. Bio je delegat Akademij-skog savjeta FNRJ na Limnološkom kongresu u Ganu — Belgija (1950.), gdje je prvi put objavio u svome referatu osnovna tehnološka načela dvogodišnjeg uzgojnog procesa šarana u ribnjacima. Od 1954. do 1956. godine bio je član Komiteta za proizvodnju Generalnog Savjeta za ribarstvo Mediterana (F. A. O. — u Rimu). Počeo je i završio pregovore sa FAO, kao predstavnik Vlade Jugoslavije o tehničkoj pomoći

slatkovodnog ribarstvu Jugoslavije i specijalizacije naših stručnjaka.

Velika i široka istraživačka djelatnost iz oblasti praktične primjene savremene ribolovne tehnike (uvođenje mehanizovanog načina ribolova i novih mreža na Dunavu i Skadarskom jezeru, praktična priprema eholota u ribarstvu), tehnologije prerade ribe, transporta ribe, poribljavanju i ribarstvenom iskorišćavanju velikih akumulacija (Vlasina, Grošnica, Međuvršje), inventarizacija ribolovnih voda Srbije, proučavanje riblje populacije i gustine ribljih naselja Save, Dunava, Tise, Đerdapskog Dunava itd. karakteristiše djelatnost ovoga stručnjaka.

Naročitu sklonost imao je u oblasti gajenja riba. Posebna teoretska i praktična dostignuća imao je u dvogodišnjem pogonu na šaranskim ribnjacima, zatim u projektovanju i izgradnji prvog mrijestilišta i ribogojilišta za Cyprinidae i ribe grabljivice u Čurugu (štuke, smuđa, soma, šarana, sve prvi put kod nas), a naročito u vještačkom mrijestu i đubrenju ribnjaka. Izradio je pored niza projekata, elaborata, referata stručnih članaka i radova i opsežne ribarsko biološke studije za unapređenje ribarstva na kanalu Dunav—Tisa—Dunav, Skadarskom jezeru, mehanizmu riblje produkcije na plavnoj zoni Panonske nizije, itd.

Mihajlo Đ. Ristić,
Novi Sad

Sistematika ribolovnih sredstava, alata, načina i metoda ribolova u slatkovodnom ribarstvu SFRJ

Poznato je, ne samo kod nas, već i u mnogo razvijenijim zemljama, da su oznake, nazivi, termini za sve vrste ribolovnih sredstava, alata, načina i metoda ribolova ne samo neujednačeni, već da u opšte ne postoji nikavo sistematsko određivanje ribolovnih sredstava. Isto tako, uočeno je već odavno, da su imena za jedan isti ribolovni alat ili sredstvo vrlo različita i da se ne mogu objediniti ni za jednu užu pokrajinu ili oblast, a pogotovo ne za jednu čitavu zemlju. Jednim imenom češće puta se naznačavaju i imenuju u stvari veoma različiti ribarski alati i sredstva. Nije redak slučaj, da se sa ovakvim činjenicama susrećemo i u stručnoj ribarskoj literaturi. Često je i dobrome stručnjaku za ribolovnu tehniku teško, da na osnovu te široke šarolikosti u terminologiji ribarskih sredstava alata i pribora utvrdi o kakvom se sredstvu konkretno radi i koji je najpravilniji termin za to sredstvo.

Ova šarolikost, nerazumijevanje termina i pojmova iz oblasti ribolovnih sredstava i alata, još je veća kada se moraju stručnjaci djevu zemalja sporazumjevati o terminologiji ribolovnih sredstava. Prosto je nekad nemoguće regulisati pitanje zaštitnih mera u upotrebi ribolov-

Za svoj rad u ribarstvu FNRJ odlikovan je 1955. godine Ordenom rada sa srebrnim vijencem, više puta je nagrađivan, a od 1955. do 1959. bio je narodni poslanik Narodne skupštine Crne Gore. Bio je nekoliko godina predsjednik i osnivač udruženja ribarskih privrednih organizacija Srbije, a idejni je tvorac današnjeg Jugoslavenskog udruženja ribarskih privrednih organizacija.

Golem je to i vrijedan rad, iako je ovdje iznijet u sažetom i skraćenom obliku!

Prošle godine drug Mika je teško obolio od infarkta srca. Iako ga je to spriječilo u njegovom operativnom djelovanju, nije ga to moglo spriječiti da i dalje djeluje korisno. On je sada pregao da to svoje ogromno iskustvo i znanje stavi na papir i učini ga pristupačnim svim ribarskim stručnjacima, a u prvome redu onim najmlađima. O tome svjedoče i ovi originalni radovi druga Mike, koje donosimo već u ovom broju, kao i daljnji, koje ćemo donositi u narednim brojevima.

Zbog svega ovoga najtoplije čestitamo drugu Miki njegov jubilej i želimo mu, da još dugo, dugo djeluje na korist našeg slatkovodnog ribarstva i naše socijalističke zajednice.

Inž. Zlatko Livojević

nih sredstava na graničnim vodama između djevu ili više zemalja. Teškoće u sporazumevanju oko toga, kakav je pravilan termin za jedan određeni ribolovni alat ili sredstvo, kao što vidimo, velike su i u okvirima sporazumevanja u jednoj zemlji, a pogotovo sporazumevanje postaje praktično i nemoguće, kada se radi o razgovorima i stručnoj terminologiji između stručnjaka djevu zemalja. Teškoće pogotovo proizlaze pri internacionalnim sastancima i savetovanjima. U takvim slučajevima ne pomažu ni najbolji prevodioci i poznavaoци raznih jezika.

Znači, da nedostatak pravilne sistematike ribolovnih sredstava i alata u jednoj zemlji, povlači za sobom još veći niz nedostataka i nemogućnosti utvrđivanja o kojim sredstvima se radi u internacionalnim okvirima.

Da bi se ovo tako važno pitanje na izradi sistematike ribolovnih sredstava i alata pokrenulo, ne samo u nacionalnim, već i u internacionalnim okvirima, ribarski stručnjak kolonije Singapur T. W. Bourdon, na sastanku Saveta za ribarstvo Indo-Pacifik u okviru organizacije FAO predložio je jednu sistematiku ribarskih sprava, ala-